

Διαβάζοντας *Τα Κυκλικά Ερείπια* του Χόρχε Λουίς Μπόρχες η σκέψη μου στάθηκε πάνω σε μια φράση: “Στις Γνωστικές κοσμογονίες οι δημιουργοί πλάθουν ένα κοκκινωπό Αδάμ που δεν μπορεί να σηκωθεί”.

Να λοιπόν, σκέφτομαι, από πού ξεκινάει το πρόβλημα, ο Αδάμ ξανά στη ζωή μας. Έτσι, σε μια κίνηση του συλλογικού ασυνειδήτου μέσα μου, εκεί δηλαδή που οι μύθοι και τα αρχέτυπα φυλάγονται καλά σαν εικόνες και σύμβολα, ήρθε στο νου μου η ιστορία που οδήγησε τον άνθρωπο σε αυτή την θέση και την κατάσταση. Είναι η γνωστή ιστορία όπου οι πρωτόπλαστοι τρώνε από το απαγορευμένο δέντρο, το δέντρο της γνώσης του καλού και του κακού και σαν συνέπεια αυτού εκδιώκονται από τον Παράδεισο, και να τώρα εμείς αγωνιζόμαστε να ξεφύγουμε ή να διορθώσουμε αυτή την πρώτη κίνηση που μας οδήγησε εδώ...

Με επίκεντρο την γνώση δημιουργείται μια ιστορία για τα βάσανα και την ταλαιπωρία του ανθρώπου μέσα από χιλιάδες χρόνια διαδρομής πάνω στον πλανήτη Γη. Για την γνώση βρέθηκε ο άνθρωπος εδώ και σε αυτήν χρειάζεται να στηρίζεται στις δύσκολες στιγμές του προκειμένου να καταφέρνει να ξεπερνά τις δυσκολίες του ή να προκαλεί νέες μεγαλύτερες.

Μέσα σε μια τέτοια δύσκολη στιγμή βρισκόμαστε τώρα σαν άτομα αλλά και σαν συλλογικότητα “άνθρωπος”. Η γνώση έχει θέση στην αναζήτηση λύσης στα προβλήματά μας;

Στην εποχή μας η γνώση έχει περάσει στην ζωή μας συνυφασμένη με μια εκπαίδευση μεγαλύτερη ή μικρότερη σε διάρκεια κάθε φορά. Παρ' όλα αυτά η γνώση παραμένει μια υπόθεση ανολοκλήρωτη. Βρισκόμαστε μπροστά σε ένα θέμα που ονομάζεται στην εποχή μας διαχείριση της γνώσης και έχει σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξη και την εξέλιξη, ατομική και συλλογική.

“Η εργασία σήμερα, στηρίζεται σε μεγάλο βαθμό στην διανοητική περιουσία, η οποία βρίσκεται αδιάσπαστα στις καρδιές και στα κεφάλια των ατόμων”, σημειώνει ο Τσαρλς Χάντι το 1992, ενώ σε μια έκθεση της Βρετανικής κυβέρνησης για την ανταγωνιστικότητα αναφέρεται ότι “Η επιτυχία μας εξαρτάται από το κατά πόσο καλά εκμεταλλευόμαστε τα εφόδιά μας: τη γνώση μας, τις ικανότητες και την δημιουργικότητα ... αυτά βρίσκονται στην καρδιά μιας σύγχρονης οικονομίας που οδηγείται από την γνώση”. Φαίνεται λοιπόν ότι η γνώση έρχεται σε κυρίαρχη θέση στα πράγματα του Δυτικού πολιτισμού. Η αντιμετώπιση της γνώσης σαν ένα από τα βασικά συστατικά του πολιτισμού μας, λόγω της θέσης της στην ανάπτυξη της κοινωνίας και της οικονομίας την τοποθετεί στην θέση των βασικών προϋποθέσεων της ζωής.

Η διαχείριση της γνώσης, όπως αναφέρεται, περιλαμβάνει μια σειρά από πρακτικές που χρησιμοποιούνται στην οργάνωση για να ταυτοποιήσουν, να δημιουργήσουν, να εκπροσωπήσουν, να διανείμουν και να διευκολύνουν την υιοθέτηση των επιγνώσεων και των εμπειριών. Τέτοιες επιγνώσεις και εμπειρίες περιλαμβάνουν γνώση, είτε ενσωματωμένη σε άτομα είτε σε οργανωτικές διεργασίες ή πρακτικές.

Σε μία κατάσταση όπως η αντιμετώπιση μιας κρίσης και η επίλυση ενός προβλήματος, η γνώση έχει πρωτεύοντα ρόλο. Αυτό που μένει να προσδιοριστεί είναι το σε ποια γνώση αναφερόμαστε, διότι εκτός από την κατακτημένη και ενσωματωμένη γνώση, είναι η γνώση την οποία αγνοούμε ενώ είναι απαραίτητη για την ζωή μας.

Η γνώση αυτή έχει να δώσει στον άνθρωπο πολλές συνισταμένες στην κατεύθυνση της

απελευθέρωσής του από θεσμούς και πρακτικές που μέχρι τώρα τον οδήγησαν σε δεσμεύσεις και επιβολές. Για να λύσουμε π.χ. ένα οικονομικό ζήτημα θα είχε ενδιαφέρον να γνωρίσουμε τους τρόπους που η φύση χρησιμοποιεί στην επίλυση παρόμοιων προβλημάτων, αναλογικά, και να τους ακολουθήσουμε.

Επομένως βρισκόμαστε, ενδεχομένως για μια ακόμη φορά, μπροστά στην αναγκαιότητα να επιλέξουμε και να επιδιώξουμε την γνώση, ακόμη και σαν απαγορευμένο καρπό, στην προσπάθεια επίλυσης ζωτικών προβλημάτων. Για τον λόγο αυτό είναι αναγκαίο να

εκπαιδευτούμε ή να επανεκπαιδευτούμε στην τέχνη της ζωής για να αποκτήσουμε την γνώση για την επίλυση των προβλημάτων, διότι καθώς σημειώνει και ο Καρλ Πόππερ, όλη η ζωή είναι επίλυση προβλημάτων.

***Γιώργος Τσαντάκης***